

Planter, Kvæg, Svin

Vurder behovet for supplerende grovfoder

Vurder det forventede udbytte især i majsmarkerne og vurdér behovet for at supplere foderforsyningen. Er der ikke tilstrækkelig med grovfoder så suppler om nødvendigt med f.eks. helsæd eller indkøbt majs.

Viden om Opdateret 01. juli 2021

Græsmarkerne har de fleste steder overvintret godt, og udbyttet i de to første slæt har sammenlagt været på normalt niveau.

Majsen er sået over en lang periode i år, og i de først såede majsmarker mangler en del planter. Varmemæssigt følger vi indtil videre en normal udvikling for antallet af **majsvarmeenheder**.

Majs – såtidspunkt og udbytte

Forskellen i såtidspunktet kan betyde følgende for udbyttet forudsat fuld plantebestand:

1. Majs sået midt i maj mangler ca. 100 majsvarmeenheder i forhold til majs sået omkring 1. maj. Det svarer til et mindre udbytte på 400-600 FE pr. ha – mest i de kølige egne.
2. Majs sået omkring 1. juni mangler ca. 300 majsvarmeenheder i forhold til majs sået omkring 1. maj. Det svarer til et mindre udbytte på 1600-2200 FE pr. ha – mest i de kølige egne.

Sen såning reducerer kolbe- og kerneudviklingen, hvilket reducerer indholdet af stivelse og foderværdien. En mindre kolbeandel reducerer også tørstofindholdet ved høst.

Får vi en varmere sommer end normalt, påvirker sen såning udbytte og kvalitet mindre – får vi en køligere sommer, bliver påvirkningen større.

Majs - plantetal og udbytte

Især majs sået i april eller i begyndelsen af maj mangler der en del planter i mange marker. Som tommelfingerregel kan man regne med, at udbyttet reduceres med halv så mange procent, som procent manglende planter, hvis planterne er ensartet fordelt. Hvis der f.eks. mangler 30 pct. planter, reduceres udbyttet med ca. 15 procent.

En mindre plantebestand øger kolbeandelen, hvilket øger indholdet af stivelse, foderværdien og indholdet af tørstof.

I www.cropmanager.dk kan du få vist en prognose for udbyttet af tørstof i dine majsmarker til helsæd. Prognosen kan vises, så snart der er satellitbilleder af dine majsmarker uden skydække fra og med 1. juli.

Udbytte og kvalitet i perioden fra grønafrøde til helsæd

1. Kornhelsæd

I veludviklet korn er udbyttet højest og kvaliteten bedst ved vækststadium 83-85. Fra kornets skridning og frem til dette tidspunkt sker der en stor reduktion i kornhelsæd - ofte 100-130 foderenheder pr. ha pr. dag.

I korn øges afgrødens fordøjelighed i tiden op til høst af helsæd. For tidlig høst giver derfor både et betydeligt lavere udbytte og en lavere foderværdi.

Timing af høsttidspunktet for kornhelsæd er afgørende, da tørstofudviklingen kan gå meget hurtigt i juli måned - helt op til 15 procentpoint på én uge. Høst derfor hellere 2 dage for tidligt end 1 dag for sent, da helsædsensilage med mere end 35 pct. tørstof er mere udsat for varmedannelse.

2. Ærtehelsæd

I ærter er produktionen fra blomstring og frem til vækststadium 78-80 næsten af samme størrelsesorden som i korn. I ærtehelsæd er udbyttet og foderværdien højest i vækststadium 78-80.

Tidspunkt for ensilering

1. Vårbyg og vinterhvede

Byg og hvede ensileres, når kernen er dejagtig, og man med to fingre, men med lidt besvær, kan klemme kernen sammen som valset korn (vækststadium 83-85). På det tidspunkt er øverste tredjedel af strået normalt grønt, og nederste to tredjedele af strået gult. Dette tidspunkt indtræffer normalt fire til fem uger efter begyndende skridning i vårbyg og fem til seks uger efter begyndende skridning i vinterhvede.

Kornhelsæd høstes direkte på roden med en finsnitter påmonteret et helsædsbord. Ved skårlægning kan kernerne blive for tørre/hårde i løbet af en til to timer.

2. Byg/ærtehelsæd

Byg/ærtehelsæd med moderate mængder ærter ensileres, når kernen i byggen er dejagtig, og den med besvær kan trykkes sammen. Det vil sige fire til fem uger efter byggen begyndende skridning. På dette tidspunkt vil ærterne være grønne og hovedparten af bælgene udviklet. Indholdet af tørstof vil normalt være omkring 30 pct.

Byg/ærtehelsæd med stor ærteandel (over 50 pct.) høstes, før afgrøden går i leje og ødelægges udlægget.

Byg/ærtehelsæd høstes direkte på roden med en finsnitter påmonteret et helsædsbord. Byg/ærtehelsæd kan også skårlægges med en skårlægger uden crimper eller en "rapsskårlægger".

3. Ærtehelsæd

Ærterne skal ensileres, inden de går i leje. Vær opmærksom på, at varme let får ærterne til at lægge sig hen ad jorden, også selv om vandforsyningen er i orden.

Udbytte og foderværdi er højest i ærtehelsæd i vækststadium 78-80. På det tidspunkt er de nederste bælg i fuld størrelse, og frøene i disse er dejagtige.

Skal ærterne ensileres alene, er det vigtigt, at man er opmærksom på tørstofprocenten ved høst. Er afgrøden for fugtig, skårlægges og fortørres den inden ensilering.

Ærtehelsæd skårlægges med en skårlægger uden crimper eller en "rapsskårlægger" til fortørring, og tørstofprocenten må gerne være 35 til 40 pct.

4. Ribbehøst af korn

Ribbehøstet korn er en vare mellem grovfoder og korn, men betragtes som grovfoder på økologiske bedrifter.

Ribbehøst af korn til ensilering:

- skal ske, når kornet er gulmodent ved en vandprocent på 35.
- skal snittes kort med 4 mm snitlængde.
- kernerne bør crackes, så alle kerner er mast som valset korn.

Ribbehøst korn:

- er en metode til tidlig høst af korn, så nyt udlæg af kløvergræs kan etableres rettidigt.
- har lavere energikoncentration end korn og fylder derfor mere i foderrationen end korn målt på tørstofbasis.
- er billigere pr. foderenhed end korn, men fortrænger kløvergræs/majs, som kan være endnu billigere. Derfor er gevinsten ved ribbehøst samlet set ikke så stor, som det kan se ud til ved blot at sammenligne høst og lageromkostninger.

- klarer sig bedst i konkurrencen med korn, hvis der ikke er lagerplads til korn på bedriften, og man kan spare omkostninger til tørring eller konservering og valsning eller sodabehandling.

Pas på udlægget

Høstes helsæden i stærkt solskin, og der samtidig er tørke, er der stor risiko for, at udlægget ødelægges. Er der mulighed for vanding, kan udlægget reddes, hvis der vandes fire til fem dage før høst af helsæd - og igen umiddelbart efter høst af helsæd.

Skadedyr

For at begrænse risikoen for angreb af bladrandbiller på det nye udlæg af kløver efter ærter og byg/ærtehelsæd kan man gøre følgende:

Fremryk høsttidspunktet en til to uger før optimalt høsttidspunkt.

Afsæt en højere stub, så der afklippes færre kløverblade. Det vil sige 10-12 cm's stubhøjde.

Især på de økologiske bedrifter, hvor der ikke er mulighed for bekæmpelse, skal man være opmærksom på ovenstående, da bladrandbiller kan være totalt ødelæggende for det nye udlæg af kløver.

Straks efter høst af helsæden:

Vurdér udlægget og evt. behovet for isåning af græsfrø.

Angreb af bladrandbiller og behov for bekæmpelse vurderes. Bekæmpelsestærsklen er afhængig af kløverens udvikling. På små kløverplanter er den vejledende bekæmpelsestærskel 20 pct. angrebne planter. Der er givet en off-label godkendelse til anvendelse af Fastac 50 i lucerne og kløvergræs. Godkendelsen udløber 1. februar 2022. Vær opmærksom på at arealer, anmeldt som MFO-græsudlæg, er omfattet af sprøjteforbuddet fra høst af hovedafgrøden til 20. oktober (destruktionsfristen) og derfor ikke må behandles.

Emneord

Grovfoder

Majs

Majshelsæd og kolbemajs

+1

Kvæg

Tema: Grovfoder til kvæg

Med temaet Grovfoder får du overblik og viden til at producere godt grovfoder til den rigtige pris, hvad enten det drejer sig om græsensilage, helsæd af korn og majs eller om halm og hø.

Publiceret: 05. juli 2019

Opdateret: 01. juli 2021

Vil du vide mere?

Martin Mikkelsen

Landskonsulent, Grovfoder

SEGES

mam@seges.dk

+45 8740 5435

Torben Spanggaard Frandsen

Landskonsulent, Grovfoder

SEGES

tsf@seges.dk
+45 8740 6660

Støttet af

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A. SEGES	Tlf.	87 40 50 00
Agro Food Park 15	Fax.	87 40 50 10
8200 Aarhus N	Email	info@seges.dk

